

Voittajien valinta

Kuluneena vuonna 2021 on tullut kuluneeksi 240 vuotta Hattulassa syntyneen Suomen ensimmäisen kaunokirjailijan, Jaakko Juteinin (1781–1855), syntymästä. Tasavuotta juhlistaakseen ovat [Hattulan kunta](#) ja [Jaakko Juteini -seura ry](#) toimeenpanneet Jaakko Juteinin tuotantoon ja elämäntyöhön liittyvän kirjoituskilpailun lukiolaisille. Kilpailu on järjestetty [Suomen Lähilukioyhdistys ry:n](#) 174 jäsenlukiossa aikavälillä 1.10.–10.12.2021.

Kilpailun arvosteluraatina on toiminut Jaakko Juteini -seura ry:n osalta seuran puheenjohtaja FT Eero Ojanen sekä hallituksen jäsen, FT Juhani Koivisto, sekä Hattulan kunnan edustajana kulttuuripalvelupäällikkö, FM Minna Linna-Vuori.

Hattulan kunta on varannut palkintosummaksi 600 €. Kilpailuraati on kokouksessaan 16.12.2021 valinnut saapuneista kilpailutöistä voittajiksi seuraavat:

1. palkinto 300 € Miikka Myllykangas, Haapaveden lukio

Miikka Myllykankaan kilpailutyössä ”Oikeutta Vanhan Suomen talonpojille” on hienosti asettauduttu ja eläydytty Juteinin aikaan ja asemaan sekä kirjoittajan ominaisuudessa että maatalon poikana. Kypsä ja johdonmukainen aiheen käsittely osoittaa Myllykankaan perehtyneisyyttä aiheeseensa. Teksti on kielellisesti lähellä Juteinin ajan tyyliä, allekirjoitusta myöten.

2. palkinto 200 € Netta Myllylahti, Raudaskylän lukio.

Myllylahden työssä ”Nyky päivän ihmiset ja unohdetut hyvät tavat” on Juteinin henki tuotu aiheen käsittelyn kautta hienolla tavalla nykypäivään.

3. palkinto 100 € Katariina Ylikoski, Raudaskylän lukio.

Ylikosken työssä ”Maalla ja kaupungissa – historiaa Juteinin kokemana” on sujuvalla otteella eläydytty rakentamaan asetelmaa Juteinin aikaan

Kaikki olivat rakenteeltaan hallittuja ja kilpailutyön mitat täyttäviä tasapainoisia tekstejä. Palkituista lukiolaisista jokainen on kilpailuehtojen mukaisesti ottanut kiitettävästi omanlaisensa näkökulman Jaakko Juteinin elämään ja ajatusmaailmaan.

Jokainen voittaja on saanut lisäksi muistona kilpailusta teoksen Eero Ojanen: Jaakko Juteini – Suomen ensimmäisen kirjailijan tarina.

Parhaat onnittelut voittajille!

Arvosteluraadin puolesta 16.12.2021

Jukka O. Mattila, toiminnanjohtaja

Jaakko Juteini -seura ry

Jaakko Juteini -kirjoituskilpailun voittaja löytyi Haapaveden lukiosta

Hattulassa syntynyt Jaakko Juteini (1781–1855) oli Suomen ensimmäinen varsinainen kirjailija. Juteinin henkistä perintöä vaaliva Jaakko Juteini -seura ry järjesti Juteinin syntymän 240-vuotisjuhluvuonna 2021 kirjoituskilpailun Suomen Lähilukioyhdistyksen jäsenlukioissa. Juteini itse oli kotoisin pieneltä paikkakunnalta ja ajoi vähäväkisten asiaa, joten kilpailu luontui hyvin maaseudun ja haja-asutusalueiden pieniä alle 150 opiskelijan lukioita edustavalle Suomen Lähilukioyhdistykselle. Yhdistyksellä on 174 jäsenlukiota eli puolet Suomen lukioista, kirjaimellisesti Hangosta Utsjoelle.

Kilpailun voittaja, Haapaveden lukion abiturientti Miikka Myllykangas kertoo lukion rehtori Erkki Seitajärven välittäneen tiedon äidinkielen lehtori Outi Toivolalle, joka katsoi, että tällainen historiallisesti vaativa kirjoitustehtävä sopisi Miikalle.

Miikka ei ollut aiemmin kuullut Jaakko Juteinista, koska suomalaisten suurmiesten ja suomen kielten edistäjien käsitteleminen oli aina aloitettu Runebergista, Lönnrotista ja Snellmanista.

Kiinnostavana Miikka Myllykangas piti nimenomaan sitä, että Juteini teki suuren osan urastaan Viipurissa: ”Minulla on karjalaisia sukujuuria äitini puolelta ja olin jo aikaisemmin tutustunut Vanhan Suomen historiaan. Koin, että pystyisin valitsemallani aiheella erottumaan muista kirjoittajista. Erityisesti Vanhan Suomen historiassa minua ovat kiinnostaneet lahjoitusmaakysymys sekä alueen hallinnon järjestäminen ennen Suomen suuriruhtinaskunnan aikaa. Olen alakoulusta lähtien lukenut historiallisia romaaneja, mikä on auttanut minua soveltamaan historiaa erilaisiin tilanteisiin”.

”Lehtori Kirsi Järvenpään historian kurseilla harjoiteltiin historiallista empatiaa. Erityisesti tämä taito nousi esille lukioni Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys -kursilla, jossa yksi kurssi-tehtävä oli kokonaan omistettu historialliselle empatialle. Silloin kirjoitin keskiaikaisen aatellisnaisen päiväkirjaa”. Kirsi Järvenpää tarkisti Miikan kilpailutyön historialliset faktat ja totesi myös, että historiallinen empatia tuli työssä hyvin esille.

Miikka Myllykangas pitää pienten lukioiden suurena etuna sitä, että opiskelijat ja opettajat oppivat tuntemaan toisensa. Koska usein yhtä oppiainetta kohti on vain yksi opettaja, on opettajan helpompi seurata opiskelijan kehitystä kurssien aikana ja niiden välillä. Pienissä lukioissa ryhmäkoot pysyvät kohtuullisina, joten opiskelija saa paremmin yksilöllistä ohjausta.

”Minun olisi vaikea kuvitella itseäni opiskelemassa missään suuremmissa lukiossa. Ainoa pienen lukion haittapuoli on se, että opiskelijoiden otanta on melko suppea. Siksi saattaa olla vaikea hahmottaa, millä tasolla omat taidot ovat suuressa mittakaavassa tarkasteltuna”.

Miikka aikoi alun perin lähteä lukemaan historiaa yliopistoon. Koska historian opiskelijoiden työllisyysnäköymät eivät ole kovin varmat, hän on nyt luopunut suunnitelmastaan. Sen sijaan hän aikoo tulevana keväänä pyrkiä opiskelemaan oikeustiedettä. ”Eniten lukiossa minua ovat kiinnostaneet historia, yhteiskuntaoppi, pitkä matematiikka sekä ruotsi ja saksa”.

Lisätietoja: Miikka Myllykangas, 045 7874 4518, myllykangasmiikka3@gmail.com
Haapaveden lukio, rehtori Erkki Seitajärvi, 044 7591 290, erkki.seitajarvi@haapavesi.fi
Suomen Lähilukioyhdistys, pj. Jukka O. Mattila, 050 9101 596, jukka.o.mattila@pp.inet.fi

Miikka Myllykangas

Miikka Myllykangas, Haapaveden lukio
Voittajatyö valtakunnallisessa ”Jaakko Juteini 240 vuotta” -kirjoituskilpailussa 2021

Oikeutta Vanhan Suomen talonpojille

Asuttuani nyt kahdeksan vuotta Viipurissa minusta tuntuu, että olen oppinut tuntemaan tämän niin kutsutun Vanhan Suomen alueen. Armollisen keisarimme Aleksanterin määräyksellä yhdistettiin Suomen läntiset maakunnat ja Vanha Suomi vuonna 1812, ja pian sen jälkeen asetuin Viipuriin asumaan. Virkamiehen tehtävässä olen saanut tutustua tämän seudun oloihin, ja minun on sanottava, ettei tämä ole samaa Suomea kuin se, josta minä olen kotoisin.

Vuonna 1721 verisen suuren Pohjan sodan jälkeen siirtyivät Viipurin ja Käkisalmen läänit Venäjänmaan alaisuuteen. Erityisesti Viipurin menetys oli kova isku Ruotsin valtakunnalle, mutta maa oli suurvalta-asemansa lopullisesti menettänyt. Uuden hallitsijan ja pääkaupungin alaisuudessa alkoi tämä seutu taloudellisesti menestymään, ja alueelle saapuneet baltiansaksalaiset edistivät erityisesti Viipurin kaupankäyntiä.

Saksalaisia on tässä kaupungissa edelleen. He ovat taitavia kauppamiehiä, ja heidän panoksensa Venäjän kehittämisessä on ollut mittava. Ei siis ole ihme, että monet heistä ovat päässeet tsaarien suosioon. Katson silti ongelmaksi tavan, jolla keisariperhe on heidät palkinnut – nimittäin lahjoitusmaajärjestelmällä.

En halua kyseenalaistaa Romanov-suvun ylimysten tekoja, sillä keisarimme Aleksanteri on ollut mitä jalomielisin Suomen kansaa kohtaan. Hän on luvannut hallita Suomen suuriruhtinaskuntaa Ruotsin vallan aikaisilla laeilla ja säilyttää suomalaisten luterilaisen uskon sekä säätyjen erioikeudet. Suuriruhtinas Aleksanteri on ollut ihailtavan edistysmielinen hallitsija.

Hänen edeltäjänsä eivät ole olleet yhtä ymmärtäväisiä jakaessaan Karjalasta jopa kokonaisia pitäjiä sekä venäläisille että saksalaisille suosikeilleen. Jo Uudenkaupungin rauhassa sekä myöhemmin Turun rauhassa annettiin Venäjän taholta lupaus säilyttää Ruotsin lait Vanhan Suomen alueelle, eikä näihin lakeihin kuulu maaorjuutta. Siihen asemaan ovat kuitenkin monet Karjalan talonpojat joutuneet vuosikymmenten saatossa.

Olen ymmärtänyt, että jo rakkaan keisarimme isä Paavali sai viime vuosisadan lopussa tehdyn katselmuksen Viipurin kuvernementin oloista. Katselmuksessa todettiin ainoastaan vapaiden talonpoikien viljelevän maitaan ahkerasti sekä kehittävän maatalouttaan. Asia on yli 20 vuoden jälkeen edelleen näin, koska ei kartanonherrain kurituksessa elävällä maanviljelijällä ole voimia, mahdollisuuksia tai intoa suorittaa muuta kuin pakolliset askareet. Ylimääräisestä työstä hyödyn perisivät paronit.

Minä ehdotan, että Suomen senaatti yhteisymmärryksessä jalosukuisen suuriruhtinaamme kanssa ratkaisisi tämän Vanhaa Suomea riivaavan lahjoitusmaakysymyksen. Katkeruutta on syntynyt jo riittävästi talonpoikaisväestön ja donataarien välillä.

Hallituskonseljimme voisi lunastaa käypään hintaan vanhat donaatiot suuriruhtinaskunnalle, elleivät lahjoitusmaiden omistajat pääse talonpoikain kanssa sopimukseen. Tsaarimme on hyväntahtoisesti luvannut, että Suomesta kerätyt verorahat jäävät yksinomaan Suomen kehittämistä varten. Mielestäni mitä parhainta kehitystä olisi maatalouden tehostaminen, ja senaatin kautta olisi Karjalan talonpoikien helpompi hankkia maansa takaisin itselleen.

Koska kyse on nimenomaan heidän omista entisistä perintömaistaan, ei minun mielestäni heiltä ole oikeudenmukaista vaatia täyttä hintaa. Karjalan pienet ihmiset ovat saaneet jo riittävästi kärsiä kuninkaiden ja tsaarien erimielisyyksien vuoksi. Kun A. Cederwaller vuonna 1816 julkaisi teokseni Pila-Kirjoituksia, kuului tekstien joukkoon runo Lahjain jasta. Vaikka itse sanonkin, se kertoo osuvasti myös siitä epäoikeudenmukaisuudesta,

joka Karjalassa vallitsee: “Lahjat, ei ne lahjoitetut / ole täällä tasaisesti / mielen mukaan joka miehen: – – Köyhä parkuu puutostansa / rikas riistaansa kehuupi.”

Donaatiokiistan ratkaiseminen olisi hyödyksi kaikille. Siten valtaapitävät tukisivat talonpoikaista kansaa, joka meidät kaikki ruokkii. Lainkäyttö suuriruhtinaskunnassamme yhtenäistyisi, ja itäisen sekä läntisen Suomen talonpojat olisivat tasavertaisemmassa asemassa keskenään. Uskon vahvasti siihen, että muutoksia on tulossa. Ne lähestyvät väistämättä, sillä maailma kansoineen ei voi pysähtyä paikoilleen.

Keisarin armollisen auringon alla tapailee Suomenmaa nyt ensimmäisiä askeliaan kansakuntana kansakuntien joukossa. Tulokoon autonomiamme lähelle myös Karjalan talonpoikia oikeudenmukaisuutena, ja olkoon meidän kansakuntamme esimerkkinä muille kansakunnille – heille, jotka vielä joutuvat elämään paronien määräysvallan alla.

Minä luotan meidän virkamiehiimme, jotta he ryhtyisivät toimiin tämän epäkohdan ratkaisemiseksi. Minä luotan meidän suuriruhtinaaseemme, jotta hän osaisi tehdä oikean ja armollisen päätöksen. Minä luotan siihen, että hänessä on yhä sitä samaa edistyshenkeä, jota hän säätyjemme edustajille osoitti Porvoon maapäivillä.

Olen itse maatalon poika ja nähnyt, kuinka vapaat talonpojat ovat valveutuneesti olleet mukana rakentamassa yhteistä kansakuntaamme. Siihen samaan valveutuneisuuteen on meidän saatava mukaan Karjalan asukkaat. Myös Vanhan Suomen talonpojat ansaitsevat arvonsa – me kaikki ansaitsemme arvomme Suomenmaassa.

Jak. Juteini,
Viipurissa vuonna 1821

Valtakunnallinen kirjoituskilpailu ”Jaakko Juteini 240 vuotta”

Suomen Lähilukioyhdistyksen jäsenlukioiden opiskelijoille

Hattulassa syntynyt Suomen ensimmäinen kaunokirjailija Jaakko Juteini (1781–1855) oli paitsi monipuolinen **kirjoittaja**, myös eurooppalaisen järkeä, tietoa ja oman päättelyn arvoa korostavan **valistusaatteen** edustaja Suomessa.

Juteinin syntymän juhlavuonna 2021 Hattulan kunta järjestää yhdessä [Jaakko Juteini -seura ry:n](#) kanssa kirjoituskilpailun Suomen Lähilukioyhdistyksen jäsenlukioiden opiskelijoille. Juteinin monitahoinen tuotanto tukee LOPS 2021:n tavoitteiden mukaista monialaista monen oppiaineen välistä oppimiskäsitystä.

Kilpailun lähdemateriaalina ovat Juteinin pääosin 200 vuotta sitten kirjoittaman pohjalta vuonna 2009 julkaistut Kootut teokset I ja II. Kilpailua varten on seuraavalle sivulle rajattu seitsemän keskeistä aihepiiriä teosten ohjeellisine sivunumeroineen.

Juteini oli monessa aikaansa edellä

Juteini vaikutti ennen Suomen 1800-luvun kansallisen heräämisen vaikuttajia kuten Elias Lönnrotia, J. V. Snellmania, Zachris Topeliusta ja Aleksis Kiveä (kts. seuraavan sivun alaosa).

Juteini eli ennen polkupyöriä, autoja ja sähköistä tiedonvälitystä. Sana ”sähkö” tuli käyttöön vasta 1840-luvulla, samoin valokuvaus, mutta esimerkiksi Juteinista ei ole yhtään valokuvaa. Vaikka ajan ulkonainen ympäristö oli nykyiseen totuttuna erilainen, Juteinin näkökannat mm. eläinsuojeluun, kasvatukseen ja yleiseen elämänmenoon olivat hyvinkin modernit.

Tehtävänanto

Valitse jokin oikean puolen seitsemästä aihepiiristä ja laadi sen pohjalta 3000–6000 merkin (sisältäen välilyönnit) esseetyyppinen kirjoitus. Otsikoi itse.

Kilpailutoita arvioitaessa kiinnitetään erityisesti huomiota

- aiheen käsittelyn omaperäisyyteen ja 200 vuoden aikajänteen huomioon ottamiseen
- Juteinin ajattelun ajankohtaisuuden arviointiin 2020-luvulla
- erityisesti aihepiiriin 5 liittyen: Kuvittele itsesi Juteiniksi vuonna 1821. Kuinka vuonna 1781 syntyneenä koet menneet vuosikymmenet – entä mitä arvelet tulevista?

Osallistuminen ja palkinnot

Kilpailuun voivat osallistua Suomen Lähilukioyhdistyksen jäsenluettelossa ”176 lukion hyvät käytännöt 2021” mainitut lukiot siten, että kukin osallistuva lukio lähettää parhaiksi katsomansa **korkeintaan kaksi** opiskelijatyötä 10.12.2021 mennessä Word- tai PDF-muodossa osoitteeseen jukka.o.mattila@pp.inet.fi. Valitettavasti arvosteluraadin kapasiteetti ei riitä useampien kuin kahden koulukohtaisen työn vastaanottamiseen.

Kilpailun järjestäjä varaa oikeuden vastaanotettujen töiden julkaisemiseen kilpailijan nimellä ilman eri korvausta.

Hattulan kunta on varannut palkintosummaksi 600 €, joka on ajateltu jaettavaksi kolmena stipendinä, 300, 200 ja 100 euroa, mutta summa voidaan jakaa toisinkin.

Poimintoja aihepiireittäin Jaakko Juteinin Kootujen teosten osien I ja II sivuilta ”Jaakko Juteini 240 vuotta” -kirjoituskilpailua varten.

Linkki teoksiin:

<https://wiipuri.fi/app/uploads/2018/08/Jaakko-Juteinin-kootut-teokset-I-II.pdf>

Tarvittaessa voi etsiä hakusanoilla, esim. ”hewoi” -merkkijonolla löytyvät hevosia koskevat kohdat.

1. Suomen kieli ja kielioppi

Osa I: 101–108, 241–290, 427–429,
Osa II: 62–64, 103, 186, 212, 345–377

2. Aforismit, elämänviisaus, sananlaskut

Osa I: 51–56, 235–239, 291–326, 415, 461–468
Osa II: 41–43, 54–59, 90–91, 113–164, 319, 344

3. Nuoret, kasvatusta, koulunkäynti

Osa I: 91–108, 183, 211–216, 406, 413
Osa II: 94, 97, 238

4. Luonto, eläimet, eläinsuojelu

Osa I: 24, 32–33, 158–160, 429–431, 439–441
Osa II: 60, 64–68, 97, 126, 148, 173, 176, 186, 202

5. Historiaa Juteinin kokemana

Osa I: 43–48, 123–131, 135–136, 141–150
Osa II: 92–93, 95, 98–99, 105, 216

6. Kritiikki esivaltaa ja epäkohtia vastaan

Osa I: 27–28, 51, 118
Osa II: 209

7. Terveys ja hyvät tavat

Osa I: 26, 27, 30, 113, 367–377

Jaakko Juteini
1781–1855

Vuonna 1781 syntynyt Jaakko Juteini oli monipuolinen uudistaja ja ajattelija, ensimmäinen suomenkielinen kaunokirjailija ja Suomen kansallisen heräämisen edelläkävijä:

